

I. OLAY:

Yargıtay 1. Ceza Dairesinin **24.6.2020** tarihli ve E. 2019/1210, K. 2020/1439 sayılı kararına konu teşkil eden olayda; alkollü olan M, sevk ve idaresindeki araçla seyir halinde iken, kolluk tarafından asayiş uygulaması yapılan noktada durdurulmak istenmesine ve hatta dur ikazında bulunulmasına rağmen durmayarak kaçma başlar. Kolluk görevlileri A ve B, B'nin sevk ve idaresindeki kolluk hizmet aracıyla M'yi arkadan takip ederek durdurmaya çalışırlar. Bu çerçevede A, M'ye megafonla tekraren dur ihtarında bulunur ve silahla havaya bir el ateş eder.

Bu takip sırasında M araçla yol kenarındaki bahçe çitlerine çarparak durur. A ve B, M'nin kaçmasını engellemek için tedbir alır. Camları koyu renkli filmle kaplı olduğu için, araç içinden kolluk görevlilerine karşı nasıl bir tepki verildiği dışarıdan net bir şekilde fark edilmez. A ve B, ellerinde silahla, iki kapılı olan araca, A sağ taraftan, B de çaprazında olacak şekilde önden iki üç metre kadar yaklaşırlar. A, yüksek sesle araçtakilerin araçtan inmelerini emreder. Buna rağmen araçtan inen olmaz. Bunun üzerine A, atışa hazır silahı elinde iken, aracın **sağ** kapısını açar. Bu sırada (kabule göre!) M, aracın ön sağ koltuğunda oturan yürüme engelli N'ye ait koltuk değneği ile A'nın sağ eline vurur. Bunun üzerine A, silahını ateşleyerek M'yi vurur ve M ölür.

II. ÇÖZÜMLENMESİ GEREKEN HUKUKİ PROBLEM

Bu olayda, A'yı TCK'nin hangi hükümlerine istinaden sorumlu tutmamız gerektiği, çözümlenmesi gereken hukuki problemi oluşturmaktadır.

III. MERCİLERİN ÇÖZÜM ŞEKİLLERİ:

İlk Derece Mahkemesi olarak **Uşak Ağır Ceza Mahkemesi**, yasaların kendine vermiş olduğu kanun hükmünü yerine getiren A'nın eline sert bir cisimle vurulmasından dolayı silah ateş aldığından, eylemi bilerek ve isteyerek gerçekleştirmediği, iradi bir davranışının bulunmadığı, kusurlu bir hareketinin bulunmadığı gerekçesiyle beraatine hükmetmiştir.

Yargıtay 1. Ceza Dairesi, "*A'nın sağ bileğinde meydana gelen yaralanma dikkate alındığında sert bir cisimle vurulduğunun sabit olduğu, ... görevini ifa eden, silah kullanmaya ehil olan A'nın, kast olmaksızın kanun emrini yerine getirirken koluna vurulması üzerine TCK'nin 27/1. maddesi anlamında sınırı aştığını ancak bu halde eyleminin taksirle öldürme suçunu oluşturacağı kanaatiyle A'nın TCK'nin 85/1. maddesi gereğince cezalandırılmasına karar verilmesi gerektiği*" gerekçesiyle İlk Derece Mahkemesinin beraat hükmünün bozulmasına oy çokluğu ile karar vermiştir.

Ancak,

Daire Üyelerden ikisi, A hakkında **haksız tahrik** altında **kasten öldürme** suçundan dolayı TCK, m. 81, m. 29 hükümlerine istinaden mahkûmiyet hükmü kurulması gerektiği,

Üyelerden biri ise, A'nın "*silahını aracın dışından saldırıya uğramadan ateşlemeyip saldırıya uğraması sonucu ateşlemesi ve ... aracın içerisinde bulunanlardan daha başka ne gibi bir saldırı geleceğini bilememesi nedenleriyle, sanığın eyleminin TCK'nin 27/2 maddesi kapsamında kaldığı*",

gerekçeleriyle, bu karara karşı oy kullanmışlardır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞÜMÜZ:

Kolluk görevlisi A'nın, M'nin sevk ve idaresindeki araçla kaçmaya başlaması üzerine yakalamak üzere takip etmesi, **dur ihtarında bulunması ile ikaz amaçlı havaya ateş etmesi** hukuka uygunluk nedenlerinden TCK, m. 24 f. 1'de düzenlenen görevin ifası kapsamında değerlendirilmelidir.

Görevini kanun hükmünü gereği yerine getiren kişiye ceza verilmemesinin nedeni kişinin böyle bir davranışta bulunmak bakımından kanun tarafından yetkilendirilmiş olmasıdır. Kanun hükmünü yerine getiren kişinin davranışı tipe uygun olmakla birlikte hukuka aykırı olmadığı için suç teşkil etmeyecek ve dolayısıyla böyle bir fiilden dolayı cezalandırılmayacaktır.

Kolluk görevlisi A, PYSK, m. 16, f. 2, 7 ve 8 hükümleri gereği; zor kullanma yetkisi kapsamında, direnmenin mahiyetine ve derecesine göre ve direnenleri etkisiz hale getirecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet, maddî güç ve kanunî şartları gerçekleştirdiğinde silah kullanılabilir.

Kendisine “dur” ihtarında bulunulan şüpheli kişinin bu ihtara aldırılmaması halinde emniyet görevlilerinin, belirli şartların gerçekleşmesi kaydıyla silah kullanmasına mevzuatımızca izin verilmiştir.

TCK, m. 27, f. 1 hükmü, sadece hukuka uygunluk nedenlerinde kast olmaksızın sınır aşılması halinde uygulanabilecektir.

Hukuka uygunluk nedeninde sınırın aşılması durumunda, bir hukuka uygunluk nedeni gerçekte mevcuttur. Ancak var olan hukuka uygunluk nedeninin sınırı aşılmıştır. Bu durumda, işlenen fiil bütünüyle hukuka aykırı değildir; sadece sınırın dışında kalan hareketler hukuka aykırı olmakta devam etmektedir. TCK, m. 27, f. 1 hükmü, bir hukuka uygunluk nedeninin sınırının **ölçü yönünden aşılması** halinde uygulanır. Sınırın ölçü yönünden aşılması ile kastedilen, hukuka uygunluk nedenlerinin maddi şartlarından biri oluşturan ölçülülükte sınırının aşılması olmasıdır. **Bu husus her somut olayda ilgili hukuka uygunluk nedeninin şartları ve olayın gerçekleştiriliş biçimi dikkate alınarak değerlendirilmelidir.**

Sınır kasten aşılmış olabilir. Bu durumda artık hukuka uygunluk nedeninin varlığının bir önemi yoktur. Kişi kasten işlediği suçtan sorumlu olur. Sınır taksirle de aşılmış olabilir. Kişi gerekli dikkat ve özeni gösterseydi hukuka uygunluk nedeninin sınırı aşılmayacaktı diyebileceğimiz durumlarda, sınırın taksirle aşılması söz konusu olmaktadır. **Bu durumda somut olayda failin gerçekleştirmiş olduğu fiil (aşkın kısım) bakımından taksirinin varlığı genel kurallar çerçevesinde araştırılmalıdır.**

Kolluk görevlilerinin dur ihtarına uymayan ve kaçan kişiyi yakalamaya matuf dur ihtarı ile hedef itihaz etmeden ateş etmesi hukuki bir yetkidir ve dolayısıyla; bu amaca matuf silah kullanılması halinde kanunun hükmü icra edilmekte ve hukuka uygun davranılmaktadır. Fakat, karara konu teşkil eden olayda **A, yakalamayı sağlama amacının ve sağlayacak ölçünün dışına çıkmıştır.**

Her ne kadar kolluk değneği ile eline vurulmuş olduğu kabul edilmiş olsa bile, A, duran, kapısı açık olan araç içinde sürücü koltuğunda oturan M'yi hedef alarak silahıyla iki el ateş etmek suretiyle öldürmüş olmakla, meşru savunma hukuka uygunluk sebebinin sınırını aşmıştır. A'nın meşru savunma hukuka uygunluk sebebinin sınırının aşılmasında kastının olup olmadığı, hukuka uygunluk sebebinin sınırını kasten mi yoksa taksirle mi aştığı araştırılmalıdır.

Sınırın kasten aşıldığı durumlarda, artık hukuka uygunluk nedeninin varlığının bir önemi kalmayacak ve kasten işlenen suçtan dolayı sorumluluk cihetine gidilecektir.

Sınırın kast olmaksızın ve yetkiyi kullanırken gerekli dikkat ve özen gösterilmeyerek aşılması halinde ise, **taksirle ölüme sebebiyet verme** suçundan dolayı sorumluluk cihetine gidilecektir.

Ancak bu durumda, taksirle ölüme sebebiyet verme suçundan dolayı verilecek cezada indirim yapılacaktır.

Somut olayda, A tarafından meşru savunmada sınırın kasten aşılması olduğu ve hakkında haksız tahrik hükümlerinin uygulanması gerektiği yönündeki azınlık görüşünün doğru olduğunu değerlendirmekteyiz.